

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ**РІШЕННЯ**

22 січня 2016 р.

Київ

№ 18-р

Про порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції
та накладення штрафу

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 143-26.13/108-15 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції публічним акціонерним товариством «Газпром» (далі – ПАТ «Газпром») (м. Москва, Російська Федерація) та подання Шостого управління досліджень і розслідувань від 19 листопада 2015 року № 143-26.13/108-15/424-спр. з попередніми висновками у цій справі,

ВСТАНОВИВ:

Розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 01 вересня 2015 року № 02/159-р було розпочато розгляд справи № 143-26.13/108-15 за ознаками вчинення ПАТ «Газпром» порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Оскільки рішення у справі № 143-26.13/108-15 може суттєво зачіпати права та інтереси Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» (далі – НАК «Нафтогаз України») (м. Київ, Україна), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 15.09.2015 № 02/165-р НАК «Нафтогаз України» залучено як третю особу до участі у цій справі.

Визначення ринку

Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку природного газу до 01 жовтня 2015 року визначені Законом України «Про засади функціонування ринку природного газу» (далі – Закон). З 01 жовтня 2015 року засади функціонування ринку природного газу регулюються Законом України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329-VIII.

Згідно із Законом:

єдина газотранспортна система України – виробничий комплекс, що складається з магістральних газопроводів та газорозподільних мереж, підземних сховищ газу та інших організаційно і технологічно пов'язаних з ними об'єктів та споруд, призначених для транспортування, розподілу і зберігання природного газу;

магістральні мережі (магістральні газопровідні мережі, магістральні газопроводи) – технологічний комплекс, що функціонує як єдина система і до якого входить окремий газопровід з усіма об'єктами і спорудами, зв'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька газопроводів, якими здійснюється транзитне, міждержавне, міжрегіональне транспортування природного газу від пунктів приймання до пунктів передачі природного газу, у тому числі до газорозподільних мереж з метою подальшого розподілу;

транспортування природного газу – господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу трубопроводами з метою його подальшого зберігання, розподілу або доставки безпосередньо споживачам та замовникам, окрім транспортування внутрішньопромисловими трубопроводами (приєднаними мережами);

суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює транспортування природного газу магістральними газопроводами, які перебувають у його власності чи користуванні, та виконує щодо них функції з оперативного-технологічного управління, є газотранспортним підприємством;

замовник – суб'єкт ринку природного газу, який на підставі договору замовляє надання однієї або кількох з таких послуг, зокрема: транспортування природного газу магістральними газопроводами, транзит природного газу територією України.

Відповідно до статті 13 Закону транспортування природного газу здійснюється відповідно до договору. За договором транспортування природного газу газотранспортне підприємство зобов'язується транспортувати природний газ, довірений йому замовником, магістральними трубопроводами до пункту приймання-передачі газу та передати його замовнику, а замовник зобов'язується сплатити газотранспортному підприємству встановлену в договорі вартість транспортування.

Відповідно до Закону України «Про нафту і газ» транзит газу трубопроводами – це, зокрема, переміщення відповідно до укладених угод магістральними трубопроводами територією України між прикордонними пунктами приймання і здавання газу, що надійшли з території інших держав і призначені для споживачів за межами України, а також переміщення по магістральних трубопроводах газу, пов'язане з наданням послуг тимчасового їх зберігання на території України з подальшим переміщенням за її межі.

Підприємством, що надає відповідні послуги з транспортування природного газу на підставі ліцензії, є публічне акціонерне товариство «Укртрансгаз» (далі – ПАТ «Укртрансгаз») (м. Київ, Україна) [інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]. НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Укртрансгаз» пов'язані відносинами контролю у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» і є єдиним суб'єктом господарювання. Тобто, на ринку з надання послуги транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України, як продавець цієї послуги для інших суб'єктів господарювання виступає НАК «Нафтогаз України», а ПАТ «Укртрансгаз» є технічним виконавцем такої послуги.

Відповідно до пункту 5.1 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі – Методика), товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Оскільки, з точки зору споживання, на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України відсутні взаємозамінні послуги з транспортування природного газу в значних обсягах територією України іноземним споживачам, товарними межами ринку визначено послугу з транзиту природного газу магістральними трубопроводами.

Територіальні (географічні) межі ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Відповідно до законодавства України та інформації НАК «Нафтогаз України» транспортування природного газу транзитом територією України здійснюється через єдину газотранспортну систему України, яка охоплює всю країну і розповсюджена виключно в

межах територіальних кордонів України. Географічними межами ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами є територія України.

Отже, ринок послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами є загальнодержавним ринком України.

Часовими межами ринку, відповідно до Методики, є проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару. Періодом, що досліджується, є період з 2009 по 11 місяців 2015 року.

Визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку

Відповідно до Закону України «Про природні монополії»:

природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги) (далі - товари);

суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

Стаття 5 Закону України «Про природні монополії» визначає, що діяльність суб'єктів природних монополій регулюється у сфері, зокрема, транспортування природного газу трубопроводами.

Суб'єкт господарювання в особі НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Укртрансгаз» є суб'єктом природної монополії на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами і є єдиним суб'єктом господарювання, який може надавати зазначену послугу на території України.

Крім того, НАК «Нафтогаз України» – це вертикально-інтегрована нафтогазова компанія, що здійснює діяльність, з урахуванням відносин контролю, з розвідки та розробки родовищ, експлуатаційного та розвідувального буріння, транспортування та зберігання нафти і газу, постачання природного і скрапленого газу споживачам. Єдиним власником НАК «Нафтогаз України» є держава в особі Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

ПАТ «Газпром» – компанія, яка здійснює діяльність з геологічної розвідки, добування, транспортування, зберігання, переробки та реалізації газу, газового конденсату та нафти, а також виробництва та збуту теплової та електричної енергії. ПАТ «Газпром» володіє виключним правом на експорт природного газу в газоподібному стані з Російської Федерації (відповідно до частини першої статті 3 Закону Російської Федерації «Об экспорте газа» від 18.07.2006 № 117-ФЗ «...исключительное право на экспорт газа природного в газообразном состоянии предоставляется организации - собственнику единой системы газоснабжения или ее дочернему обществу, в уставном капитале которого доля участия организации - собственника единой системы газоснабжения составляет сто процентов...») (мовою оригіналу). Відповідно до інформації ПАТ «Газпром», єдина система газопостачання належить ПАТ «Газпром» (офіційний сайт ПАТ «Газпром») (www.gazprom.ru).

[Інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]

Крім того, згідно із Законом Російської Федерації «Об экспорте газа» - експорт газу з території Російської Федерації може здійснювати лише ПАТ «Газпром» або його дочірнє підприємство. Згідно з договірними відносинами між НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Газпром», природний газ, що закуповує НАК «Нафтогаз України», призначений для споживачів України, і компанія не має права реалізовувати його за межі України.

Тобто, при замовленні послуги з транспортування природного газу транзитом територією України залученою стороною прямо або опосередковано буде виступати ПАТ «Газпром» з урахуванням відносин контролю.

[Інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]

Отже, фактично та в силу технічних особливостей газотранспортної системи України та її територіального розміщення, а також наявності адміністративних бар'єрів (обмеження на експорт газу з території Російської Федерації, *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*) ПАТ «Газпром» є суб'єктом господарювання, який має найбільшу:

потребу, як власник значних ресурсів природного газу,

можливість, як власник єдиної системи газозабезпечення Російської Федерації і відповідно єдиний експортер газу з території Російської Федерації та метчінг-партнер на кордоні України з європейськими країнами,

зацікавленість в отриманні послуг транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України у період 2009 – 2015 років.

[Інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо у нього немає жодного конкурента на цьому ринку або він не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

Отже, ПАТ «Газпром», з урахуванням відносин контролю, у період 2009 – 2014 років та 11 місяців 2015 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України як покупець, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Кваліфікація дій

[Інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]

Відповідно до умов Контракту ПАТ «Газпром» зобов'язалося отримати у НАК «Нафтогаз України» послуги з транзиту природного газу, що належить ПАТ «Газпром», магістральними трубопроводами територією України і при цьому забезпечити такий газ у певному обсязі. НАК «Нафтогаз України» формувала свої підходи до визначення вартості такої послуги і прогнозований обсяг доходів за їх надання, виходячи з обсягів природного газу, що будуть транспортуватись нею протягом тривалого часу, оскільки Контракт має довгостроковий характер. Тобто, обґрунтована вартість послуги (включаючи експлуатаційні, виробничі, технологічні витрати тощо та норму прибутку) розраховувалась НАК «Нафтогаз України» виходячи з обумовлених Контрактом обсягів транзиту природного газу і була узгоджена з ПАТ «Газпром» шляхом підписання Контракту.

Однак згідно з інформацією, наданою НАК «Нафтогаз України», починаючи з 2009 року (з початку дії Контракту № ТКГУ), ПАТ «Газпром» систематично не дотримувалося своїх зобов'язань щодо обсягів транспортування природного газу для транзиту його через територію України, що відповідно впливало на дохідність послуги з транзиту (при зменшенні обсягів послуги відповідно зменшується дохідність послуги). Отже, задекларована в Контракті ціна послуги втрачає економічне обґрунтування внаслідок невідповідності її фактичному співвідношенню доходів та витрат.

Про це свідчить, зокрема, таке звернення НАК «Нафтогаз України» до ПАТ «Газпром» *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

ПАТ «Газпром» не надало відповіді на зазначене звернення НАК «Нафтогаз України».

При цьому наслідком таких дій ПАТ «Газпром» є негативний вплив на технологічні та економічні показники роботи газотранспортної системи НАК «Нафтогаз України», про що також зазначено в листі НАК «Нафтогаз України» *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

НАК «Нафтогаз України» у зв'язку із цим запропонувала ПАТ «Газпром» вжити дієвих заходів щодо приведення обсягів транзиту природного газу до показників Контракту або ініціювати зміни до умов Контракту.

Подальше листування протягом 2010 – 2014 років свідчить, що у НАК «Нафтогаз України» існували пропозиції щодо зміни умов Контракту в частині зміни підходів до формування вартості послуг з транзиту природного газу територією України. Однак зазначені зміни не були внесені, а пропозиція НАК «Нафтогаз України» була залишена без відповіді.

Так, наприклад, НАК «Нафтогаз України» звернулася до ПАТ «Газпром» *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

Крім того, НАК «Нафтогаз України» листом *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]* звертало увагу ПАТ «Газпром» на невиконання товариством зобов'язань, *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

ПАТ «Газпром» не надало відповіді на ці звернення НАК «Нафтогаз України».

Листом *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]* НАК «Нафтогаз України» звернулася до ПАТ «Газпром»: *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

ПАТ «Газпром» на це звернення НАК «Нафтогаз України» також не надало жодної відповіді.

У 2014 році НАК «Нафтогаз України» зверталась до ПАТ «Газпром» з аналогічною пропозицією вирішити питання, пов'язані з наданням ПАТ «Газпром» послуг транзиту природного газу *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

ПАТ «Газпром» залишило це звернення НАК «Нафтогаз України» без відповіді.

Аналогічна ситуація склалася і в 2015 році. Так, за інформацією НАК «Нафтогаз України» *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

ПАТ «Газпром» залишило ці звернення НАК «Нафтогаз України» також без відповіді.

Отже, протягом 2009 – 11 місяців 2015 років ПАТ «Газпром» здійснювало передачу природного газу для транзиту через Україну в обсягах значно менших, ніж передбачено умовами Контракту № ТКГУ (*[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*).

Метою господарської діяльності суб'єктів господарювання є отримання прибутку. Відповідно економічно доцільна вартість, зокрема, послуги з транспортування природного газу транзитом територією України розраховувалась виходячи із запланованих обсягів транзиту. При значному зменшенні кількості протранспортованого газу ціна перестає покривати витрати, які були враховані при встановленні вартості відповідної послуги для певного обсягу природного газу, тобто перестає бути обґрунтованою.

Отже, НАК «Нафтогаз України» при підписанні Контракту № ТКГУ від 19.01.2009 формувала ціни на послугу з транспортування природного газу з урахуванням зобов'язань ПАТ «Газпром» здійснити транзит щонайменше 110 млрд куб. метрів природного газу.

Неодноразові звернення, які б дозволили НАК «Нафтогаз України» реалізовувати таку послугу за обґрунтованою ціною у зв'язку зі зменшенням обсягів природного газу, транспортованого транзитом територією України, ПАТ «Газпром» залишало без відповіді та відповідного реагування.

Отже, невжиття заходів ПАТ «Газпром» щодо ціни та умов послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України при щорічному значному зменшенні обсягів постачання природного газу для подальшого транзиту територією України та приведення її до обґрунтованого рівня призвело до значних економічних втрат НАК «Нафтогаз України».

Про зазначене свідчить інформація, надана НАК «Нафтогаз України» *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*

Такі дії ПАТ «Газпром» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України.

Так, якщо б у НАК «Нафтогаз України» була можливість вибору покупців послуги з транспортування газу транзитом, компанія за умов неналежного виконання контрактних зобов'язань її контрагентом або відмови вносити ним зміни до контракту могла би розірвати відповідний контракт та укласти угоду з іншим покупцем на рівних умовах. Але це є неможливим, оскільки газотранспортні системи Росії й України взаємопов'язані між собою і фактично утворюють єдиний технологічний ланцюг (сформований у радянські часи) при транспортуванні природного газу до європейських країн.

За інформацією НАК «Нафтогаз України»:

[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]

ПАТ «Газпром» у свою чергу, користуючись монопольним (домінуючим) становищем єдиного покупця послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України, не зацікавлене у зміні умов Контракту та має можливість завдяки своєму становищу отримувати цю послугу на вигідних лише для себе умовах. При цьому НАК «Нафтогаз України» не може відмовити в наданні зазначеної послуги, оскільки не зможе заповнити газотранспортну систему природним газом інших покупців (споживачів) такої послуги.

При цьому, Законом України «Про ринок природного газу» передбачено, зокрема, що ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, та за принципами недопущення та усунення обмежень конкуренції, спричинених діями суб'єктів ринку природного газу, а тарифоутворення має відбуватись з урахуванням вимог цілісності газотранспортної системи виходячи із економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного суб'єкта ринку природного газу та з урахуванням належного рівня рентабельності. Крім того, відсутність економічно обґрунтованого тарифоутворення, з урахуванням собівартості відповідної послуги не узгоджується з положеннями ст. 13 Регламенту (ЕС) № 715/2009 Європарламенту та Ради ЄС від 13.07.2009 про умови доступу до мереж постачання природного газу, зі змінами, внесеними Рішенням Комісії 2010/685/EU від 10.11.2010. Зазначений Регламент (ЕС) №715/2009, що входить до складу так званого Третього Енергетичного Пакету ЄС, є чинним в Україні згідно з рішенням Ради Міністрів Енергетичного співтовариства № 2011/02/МС-ЕпС від 06.10.2011, на підставі ст.ст.10, 11, 24, 25, 79, 100 (i) та (ii) Договору про створення Енергетичного співтовариства від 25.10.2005 (Протокол про приєднання України до Договору від 24.09.2010 ратифіковано Верховною Радою України Законом № 2787-VI від 15.12.2010; зазначений Договір є чинним для України з 01.02.2011).

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Отже, бездіяльність публічного акціонерного товариства «Газпром» (м. Москва, Російська Федерація) як покупця, що полягала в невжитті заходів щодо забезпечення отримання послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України на обґрунтованих умовах, була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку та призвела до ущемлення інтересів Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» (м. Київ, Україна). Така бездіяльність є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 і пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України.

Відповідь на подання з попередніми висновками

На подання (витяг) від 19.11.2015 № 143-26.13/108-15/424-спр про попередні висновки у справі № 143-26.13/108-15 НАК «Нафтогаз України» (листом від 15.12.2015 № 14-8631/1.8-15) погодилась із висновками Комітету. ПАТ «Газпром» листом від 13.01.2016 № 06-18 повідомило Комітет, що не погоджується з висновками щодо наявності в діях ПАТ «Газпром» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, і мотивує це наступним.

ПАТ «Газпром» не здійснює господарської діяльності на території України, а тільки передає природний газ на західному кордоні Російської Федерації для споживачів України та для його подальшого транзиту й отримує протранспортований газ на західному кордоні України для подальшого продажу в європейські країни.

Усі питання, пов'язані з виконанням Контракту № ТКГУ, які виникають між НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Газпром», є виключною компетенцією Арбітражного інституту Торгової палати м. Стокгольм, яку сторони Контракту № ТКГУ обрали як орган розгляду спорів. У зв'язку з цим, підстави для ініційованого Комітетом розслідування щодо ПАТ «Газпром» відсутні і воно має бути припинено.

Зазначені заперечення ПАТ «Газпром» спростовуються наступним.

Відповідно до Контракту № ТКГУ, його предметом є надання на платній основі послуг з транзиту природного газу через територію України трубопровідним транспортом від пунктів входу до пунктів виходу. НАК «Нафтогаз України» є виконавцем, а ПАТ «Газпром» – замовником зазначеної послуги на платній основі, тобто сторони виступають як покупець і продавець. Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція. Територією, на якій надається та одночасно отримується послуга з транспортування природного газу транзитом, є територія України й надання зазначеної послуги здійснюється через ГТС України. Тобто, географічними межами ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами є територія України. Суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 цього Закону є суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність, зокрема, з виробництва, реалізації, придбання товарів. Винятків щодо застосування норм Закону залежно від місця реєстрації учасників ринку, у даному випадку покупця, Законом України «Про захист економічної конкуренції» не передбачено.

Предметом розгляду справи не є виконання або невиконання Контракту, який регулюється Шведським законодавством. Предметом є дії суб'єкта господарювання на ринку

України, оцінка відповідності яких законодавству про захист економічної конкуренції України є компетенцією Комітету. Матеріалами справи доведено наявність монопольного (домінуючого) становища ПАТ «Газпром» на ринку послуг з транспортування газу транзитом магістральними трубопроводами, що доведено матеріалами справи.

Розгляд Арбітражним інститутом Торгової палати м. Стокгольм спору між сторонами Контракту № ТКГУ від 19.01.2009 не виключає та не суперечить реалізації Антимонопольним комітетом України наданих чинним законодавством України повноважень щодо проведення розслідувань, розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановлення фактів порушень та прийняття Антимонопольним комітетом України рішень у цих справах, зокрема щодо застосування до порушників заходів відповідальності, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

При цьому розгляд Антимонопольним комітетом справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, унаслідок якого завдано шкоду стороні Контракту, не позбавляє відповідну сторону можливості звертатися до другої сторони щодо відшкодування збитків та припинення порушення в погодженому сторонами арбітражному порядку.

Отже, Антимонопольний комітет України, оцінюючи поведінку ПАТ «Газпром» як покупця на ринку послуги з транспортування природного газу магістральними трубопроводами територією України, яка кваліфікується як зловживання монопольним (домінуючим) становищем, діє у межах та у спосіб, передбачений законодавством про захист економічної конкуренції України.

Штраф

Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно з фінансовою звітністю ПАТ «Газпром», розташованою на офіційному сайті ПАТ «Газпром», дохід (виручка) ПАТ «Газпром» за результатами 9 місяців 2015 року становить 3 090 293 442 тис. руб. (у гривневому еквіваленті 1 001 131 463 тис. грн, за курсом НБУ станом на 01.10.2015 3,2396 грн за 10 рос. рублів).

При визначенні розміру штрафу враховано:

- ПАТ «Газпром» не співпрацювало з органами Антимонопольного комітету України;
- порушення не припинене.

Враховуючи викладене, відповідно до статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 42, 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство «Газпром» (м. Москва, Російська Федерація) у період 2009 – 2014 років та 11 місяців 2015 року як покупець, займає монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України.

2. Визнати, що бездіяльність публічного акціонерного товариства «Газпром» (м. Москва, Російська Федерація), яка полягала в невжитті заходів щодо забезпечення отримання послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України на обґрунтованих умовах, що була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку та призвела до ущемлення інтересів Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» (м. Київ, Україна), є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 і пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України як покупця.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 цього рішення, накласти на публічне акціонерне товариство «Газпром» (м. Москва, Російська Федерація) штраф у розмірі 85 965 927 000 (вісімдесят п'ять мільярдів дев'ятсот шістдесят п'ять мільйонів дев'ятсот двадцять сім тисяч) гривень.

4. Zobov'язати публічне акціонерне товариство «Газпром» (м. Москва, Російська Федерація) протягом двох місяців з дня отримання цього рішення припинити порушення, зазначене в пункті 2 цього рішення, шляхом забезпечення отримання послуги з транзиту природного газу магістральними трубопроводами територією України у Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» (м. Київ, Україна) на обґрунтованих умовах.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу необхідно надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ